

Marmara Bölgesi Su Ürünleri Kooperatif ve Derneklerinin Lüfer Balıkçılığındaki Roller

*Okan Akyol, Tevfik Ceyhan, Vahdet Ünal

Ege Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi, 35100, İzmir, Türkiye
*E mail: okan.akyol@ege.edu.tr

Abstract: *Fishery co-operatives and societies of Marmara Region and their roles in Bluefish Fishery.* In this study fishing activities on bluefish, fishing capacity, number of members and properties of bluefish fishing vessels of some fishery co-operatives, located in Marmara region, were investigated. The samplings were carried out between September 2003 and December 2004 in 20 fishery co-operatives and 4 fishery societies. A total of 2389 members and 1952 vessels were recorded in sample co-operatives. The biggest fishery cooperative is Rumelifeneri (Istanbul) related to members. There were a little marketing (26%) in co-operatives of which also 96% working in bluefish fishery.

Key Words: Fishery co-operatives, bluefish, Marmara region.

Özet: Bu çalışmada Marmara bölgesinde yer alan bazı su ürünleri kooperatiflerinin lüfer avcılık faaliyetleri, balıkçılık kapasiteleri, üye sayıları ve lüfer teknelerinin özellikleri araştırılmıştır. Örnekleme Eylül 2003 – Aralık 2004 tarihleri arasında 20 adet su ürünleri kooperatifi ve 4 adet dernekte yürütülmüştür. Örnek kooperatiflerde toplam 2389 üye ve 1952 tekne kaydedilmiştir. Üye sayısına bağlı olarak en büyük kooperatif İstanbul-Rumelifeneri'dir. %96'sı lüfer balıkçılığıyla da uğraşan kooperatiflerin balık pazarlaması oldukça azdır (%26).

Ahtar Kelimeler: Su ürünleri kooperatifleri, lüfer, Marmara bölgesi.

Giriş

İngiltere başta olmak üzere Avrupa ülkelerinde 19. yy'da ortaya çıkan kooperatif hareketi, Türkiye'de Osmanlılar zamanında 1863 yılında Mithat Paşa tarafından "Memleket Sandıkları" ile başlatılmıştır (Çıkin ve Elbek 1991). Kurulmuş en eski balıkçılık örgütü, aynı zamanda Türkiye'de ilk mesleki örgüt olan "İstanbul Balık Müstahsilleri Derneği", 1923 yılında kurulmuş ve ilk üyesi Mustafa Kemal Atatürk olmuştur (Anon. 2001).

Atatürk zamanında oldukça önem verilen kooperatifleşme faaliyetleri, 1930'lu yıllarda Tarım Satış ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin kurulmasıyla hızlanmıştır. Türkiye'de Su Ürünleri Kooperatifleri hareketi ise, 1942 yılında Halk Bankası'nın öncülüğünde gerçekleşmiştir. 1952 sonrası balıkçılığın geliştirilmesi sorumluluğu temelde teknik gelişim amacını güden Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğüne devredilince kooperatiflere yönelik dikkat azalmış; balıkçılık kooperatiflerini geliştirme amaçlı yeni bir öncelik 1968 yılına kadar harekete geçememiştir. 1969 yılında 1163 Sayılı Kooperatifler Yasasının çıkarılmasıyla kooperatifçilik derli toplu bir mevzuata kavuşmuştur. Öte yandan 1971 yılında 1380 Sayılı Su Ürünleri Yasasının çıkarılması ile sektöre canlılık gelmiş, su ürünleri kooperatiflerine tanınan değişik ayrıcalıklarla, balık avcılarının çok sayıda kooperatif bünyesinde toplanmaları sağlanmıştır (Arısoy 1974, Çıkin ve Elbek 1991, Knudsen 1998). Devlet, balıkçılık sektöründe kooperatif organizasyonlarını gelir ve iş artırıcı hedeflere ulaştırabilmesi için gerekli bir mekanizma olarak görmüş ve bu

yolla da bu sektörün ülkenin genel gelişim ve kalkınmasına katkıda bulunacağını hesap etmiştir (Knudsen 1998).

Türkiye'de 1973 yılında 133 adet kooperatif, 4 birlikle hızlanan su ürünleri kooperatifleşmesi, 1980 yılında 168 kooperatif, 6 birlik ve 1989 yılı itibarıyla, 421 kooperatif, 8 kooperatif birliğine ulaşmıştır. Bu kooperatiflere üye balıkçı sayısı ise 21703 olarak bildirilmiştir (Çıkin ve Elbek 1991). Ancak 1995 yılına gelindiğinde, kooperatif ve üye sayısında bir gerileme dikkati çekmektedir; toplam 312 kooperatifte 15783 üye bildirilmektedir (Anon. 2001). OECD (2002)'ye göre ise, Türkiye'de 407 kooperatif ve 20385 ortak bulunmaktadır. Türkiye'de kooperatiflerin bölgelere göre dağılımına bakıldığında, 1982 verilerine göre, Akdeniz Bölgesi'nin başta geldiği görülmektedir. Marmara Bölgesi ise kooperatif adedi bakımından ikinci sırada, ancak ortak sayısı bakımından başta gelmektedir (Çıkin ve Elbek 1991). 1995 yılına gelindiğinde ise, Marmara Bölgesi hem kooperatif sayısı (74 adet, %24) hem de üye sayısı (3805 üye, %24) ile birinci sıraya yükselmiştir (Anon. 2001).

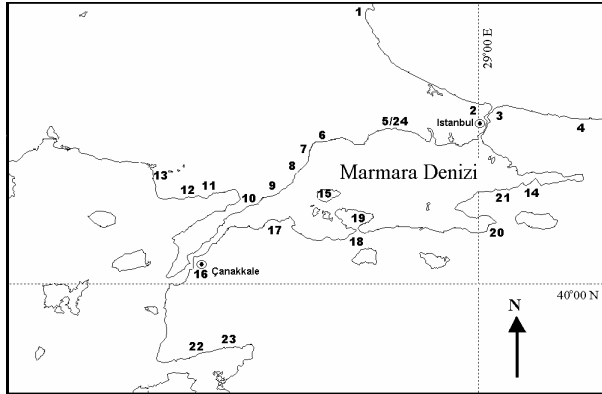
Bir iç deniz özelliği gösteren Marmara Denizi'nin boğazlar yoluyla Karadeniz ve Ege Denizi arasında geçiş zonu olması nedeniyle, özellikle göç eden –pelajik- balıklar avcılığındaki yeri oldukça önemlidir. Pelajik balıklar arasındaki önem sıralamasında ise, lüfer (*Pomatomus saltatrix* L., 1766), sağladığı ekonomik katkı ve geleneksel balıkçılığı ile kuşkusuz ilk sıralarda gelmektedir. Özellikle boğazlarda akım zamanı lüferin sportif (olta) avcılığının yanında, iç denizin tamamında ve boğazların giriş ve çıkış bölgeleri ile Kuzey Ege'de, alamana ve gırgırlarla avı yoğun olarak gerçekleştirilmektedir.

Bölge, barındırdığı çok sayıdaki tekne, barınak, balıkçı ve su ürünleri örgütleriyle ülke balıkçılığına önemli katkılar sağlamaktadır. Sadece İstanbul ilinde bulunan 34 adet balıkçı kooperatifi, 41 adet balıkçı barınağı, 2427 üye ve 2170 tekneyle (Timur ve Doğan 2003, Anon. 2004), bu ili bölge balıkçılığında lider konuma getirmektedir. Diğer bir ifadeyle, İstanbul tek başına bütün Marmara Bölgesi kooperatiflerinin yaklaşık yarısını bünyesinde barındırmaktadır.

Marmara Bölgesinde, rasgele seçilmiş 20 adet su ürünleri kooperatifi ile 4 adet balıkçı derneğinde sürdürülmüş olan bu çalışmada, kooperatiflerin genel yapıları, av kapasiteleri, tekne özellikleri, üye sayıları ve pazarlama faaliyetleri gibi özellikleriyle, bunların lüfer balıkçılığı üzerine ilgileri incelenmiştir.

Materyal ve Yöntem

Bu çalışma, Eylül 2003-Aralık 2004 tarihleri arasında Marmara Bölgesi'nde yer alan bazı kooperatif merkezlerinde (Şekil 1; Tablo 1) kooperatif başkanları ve balıkçılarla yapılan anket çalışmalarının sonuçlarını içermektedir. Altınoluk ve Küçükkuşu balıkçı kooperatifleri Kuzey Ege'de yer almalarına rağmen, bağlı olduğu iller (Balıkesir ve Çanakkale) nedeniyle, Marmara Bölgesi'ne dâhil edilmiştir. Bölge genelinde, 8 ilde, toplam 20 kooperatif ve 4 dernek incelenmiştir. Araştırılan kooperatiflerin üye sayısı, tekne sayısı ve tekne özellikleri, kullanılan av takımları gibi bilgiler yerinde gözlemler ve anketlerle elde edilmiştir.

Şekil 1. Marmara Bölgesi'nde örneklenen balıkçı kooperatif ve dernekleri

Bulgular

Kooperatif ve Dernekler

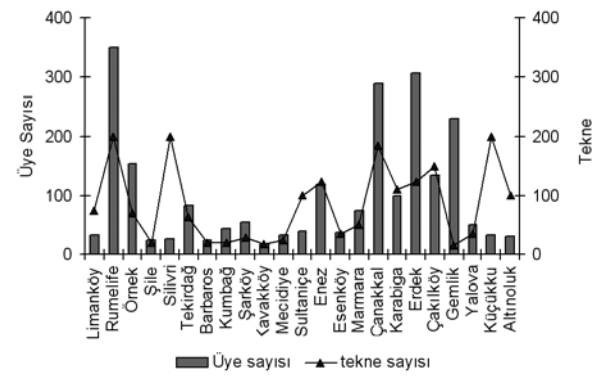
Çalışma bölgesinde, örneklenen kooperatiflerin en eskisi 1961 yılında kurulan S.S. İstanbul Örnek Su Ürünleri Kooperatifi (Poyrazköy), en eski dernek ise 1958 tarihli Gemlik Balıkçılar Derneği (Bursa) olup, en çok üye barındıran kooperatif, 350 üyesiyle S.S. Rumelifeneri Su Ürünleri Kooperatifidir (Tablo 1).

Barınaklar ve Balıkçı Tekneleri

Kooperatif ve dernek merkezlerinin -Kavakköy Beldesi (Çanakkale) hariç- tamamında balıkçı barınağı mevcut olup, en küçük kapasiteli barınak yaklaşık 15 balıkçı teknesinin barınabildiği Gemlik balıkçı barınağıdır (Tablo 2). Kavakköy'ün ise az sayıdaki teknesi (17 adet), Saroz Körfezi'ne dökülen Kavak Çayı'nda barınmaktadır.

Tablo 2'de yer alan Şile balıkçı barınağındaki balıkçı tekne sayısı kooperatif beyanına göre tabloya konmuştur. Bu balıkçı barınaklarından birinin (Sultaniçe) henüz inşaatı tamamlanmamış, biri Balıkesir Tarım İl Müdürlüğü'ne geçici devirli, 2'si kiralama aşamasında, 9'u belediyeler, 9'u ise kooperatiflere kiralanmış durumdadır.

Örneklenen kooperatiflerin toplam üye sayısı 2389 iken, kooperatiflerin kullandığı barınaklardaki toplam balıkçı tekne sayısı 1952'dir. Kooperatifler arasında Silivri, üye sayısına göre tekne sayısında en büyük farkın olduğu kooperatif merkezidir (Şekil 2).

Şekil 2. Balıkçı kooperatiflerinin üye sayısı ile barınaklarındaki tekne sayıları

Tablo 1. Marmara Bölgesi'nde bazı Su Ürünleri Kooperatif ve Demeklerinin üye sayıları

Kooperatif/Derneğin Adı	Harita No'su	Bulunduğu İl	Kuruluş Yılı	Ortak Sayısı
S.S. Limanköy Su Ürünleri Koop.	1	Kırklareli	1992	32
S.S. Rumelifeneri Su Ürünleri Koop.	2	İstanbul	1971	350
S.S. İstanbul Örnek Su Ürünleri Koop.	3	İstanbul	1961	155
S.S. Şile Merkez Su Ürünleri Koop.	4	İstanbul	2000	25
S.S. Silivri Su Ürünleri Üretim Koop.	5	İstanbul	1978	26
S.S. Tekirdağ Merkez Su Ürünleri Koop.	6	Tekirdağ	1974	82
S.S. Barbaros Su Ürünleri Koop.	7	Tekirdağ	2001	24
S.S. Kumbağ Su Ürünleri Koop.	8	Tekirdağ	1977	43
S.S. Şarköy Su Ürünleri Koop.	9	Tekirdağ	1974	54
S.S. Kavakköy Su Ürünleri Koop.	10	Çanakkale	2004	17
S.S. Mecidiye Su Ürünleri Koop.	11	Edirne	1992	33
S.S. Sultaniçe Su ürünleri Koop.	12	Edirne	1991	40

S.S. Enez Su Ürünleri Koop.	13	Edirne	1972	120
S.S. Esenköy Su Ürünleri Koop.	14	Yalova	1994	38
S.S. Marmara Adası Su Ürünleri Koop.	15	Balıkesir	1982	74
Çanakkale Dz. Ür. ve K. Balıkçı. Kor. Derneği	16	Çanakkale	1994	289
S.S. Karabiğa Su Ürün. Üretim ve Değ. Koop.	17	Çanakkale	1983	100
Erdek Balıkçılar Cemiyeti	18	Balıkesir	1961	306
S.S. Çakılıköyü Kapıdağ Su Ürünleri Koop.	19	Balıkesir	2000	135
Gemlik Balıkçılar Derneği	20	Bursa	1958	230
S.S. Yalova Merkez Su Ürünleri Koop.	21	Yalova	1997	51
S.S. Küçükkuşu Beldesi Su Ürünleri Koop.	22	Çanakkale	2004	33
S.S. Altınoluk Su Ürünleri Koop.	23	Balıkesir	2002	30
Silivri Balıkçılar Derneği	24	İstanbul	1987	102

Tablo 2. Marmara Bölgesi'nde örneklenen Balıkçı Barınakları ve Özellikleri (Anon. 2004)

İli	Barınağın Adı	İnşa Tarihi	Ana Mendirek Boyu (m)	Elektrik	Su	Kiralayan Kuruluş	Balıkçı Teknesi Sayısı
Edirne	Enez	1977-1992	845	+	+	S.S. Enez Su Ür.Koop.	125
	Sultaniçe	1995-	580	+	+	İnşaat devam ediyor	100
	İbrice	1980-1984	200	+	+	S.S.Mecidiye Su Ür.Koop	25
Balıkesir	Altınoluk	1977-1980	266	+	+	S.S.Altınoluk Su Ür.Koop	100
	Çakılıköyü	1989-1995	695	+	+	Tar. İl Md.'e geçici devir	150
	Erdek	1974-1980	270	+	+	Erdek Belediyesi	125
	Marmara	1968-1972	305	+	+	Marmara Ad.Belediyesi	50
Bursa	Gemlik	1973-1976	90	+	+	Gemlik Belediyesi	15
Yalova	Esenköy	1988-1992	540	+	+	S.S.Esenköy Su Ür.Koop	35
	Merkez	1970-1973	167	+	+	S.S.Yalova Mer.Su Ür.K.	35
Kırklareli	İğneada	1966-1971	600	+	+	İğneada Belediyesi	75
Çanakkale	Çanakkale	-1975	85	+	+	Çanakkale Belediyesi	185
	Küçükkuşu	1981-1987	450	+	+	Küçükkuşu Belediyesi	200
	Karabiğa	1960-1961	320	+	+	Karabiğa Belediyesi	110
İstanbul	Silivri	1966-1988	270	+	+	Kira aşamasında	200
	Poyrazköy	1974-2001	470	+	+	Kira aşamasında	70
	Rumelife.	1966-1983	530	-	-	S.S.Rumelifeneri Su Ür.K	200
	Şile	1966-1971	650	+	+	Şile Belediyesi	20
Tekirdağ	Barbaros	1987-1999	340	+	+	S.S.Barbaros Su Ür.K.	20
	Kumbağ	1980-1986	110	+	+	S.S.Kumbağ Su Ür. Koop	20
	Tekirdağ	1963-1965	120	+	+	Tekirdağ Belediyesi	64
	Şarköy	1976-1984	100	+	+	S.S.Şarköy Su Ür. Koop	28

Lüfer Balıkçılığı-Kooperatif İlişkisi

Örneklenen kooperatiflerin %96'sında lüfer avcılığı mevcut olup; lüfer av sezonu genellikle Eylül-Ekim'de başlamakta, Kasım-Aralık hatta Ocak ayına kadar devam etmektedir. Balıkçılar arasında "dönüş balığı" olarak tabir edilen diğer bir av periyodu ise Nisan-Haziran ayları arasındadır. İncelenen kooperatiflerden sadece Çakılıköyü-Kapıdağ Su Ürünleri Kooperatifi, özellikle derin su pembe karidesi (*Parapenaeus longirostris*) avcılığına yoğunlaştığından, lüfer balıkçılığıyla ilgilenmemekte; Gemlik, Enez, Sultaniçe ve İğneada-Limanköy Kooperatifleri ise, çok az miktarda lüfer elde edebildiklerinden söz etmektedirler.

Mevsimsel olan lüfer balıkçılığı, başta alamanalar olmak üzere, solungaç ağları ve fanyalı ağlarla bırakma (dönek) tarzında kıyılarda yapılmaktadır. Ayrıca akım sezonu (Eylül-Kasım / Nisan-Haziran), özellikle Çanakkale Boğazı ve Bandırma civarında profesyonel olta takımlarıyla (uzun olta, zoka, çapari, sürütme olta vb.) da av yapılırken, her iki boğaza da lüfer için ağ dalyanlar kurulmaktadır. Gırgırlar (istavrit gırgırı) çinekop avında en etkin av aracı olurken; kışın İğneada-Kefken arasında (Batı Karadeniz) "yatak balığı" olarak tabir edilen lüfer balıklarının da avlanmaktadır.

Bazı kooperatifler ağların saklanması, donatımı, bakım ve onarımı için limanlarında depo ve sıcak odalar tesis

etmişlerdir. Ağ malzeme ve akaryakıt genellikle balıkçılara kooperatif aracılığıyla temin edilmektedir.

Tekneler

Lüfer avcılığında gırgırlar dışında kullanılan tekneler, genellikle 5-13 m boy; 6-185 HP motor gücündedir (Tablo 3). Örneklenen 70 adet lüfer teknesinin tamamı ahşap materyalden yapılmıştır.

Tablo 3. Marmara Bölgesi'nde incelenen lüfer teknelerinin boy ve makine güçlerine göre dağılımı

Bağlı olduğu İl	Tekne sayısı	Tekne Boyu (m)			Makine Gücü (HP)		
		5-7	8-10	11-13	Min.	Maks.	Ort.±SH
İstanbul	8	-	5	3	15	135	73.8±15.5
Çanakkale	35	18	14	3	6	135	45.2±6.7
Tekirdağ	6	-	4	2	28	185	83.7±46.1
Kırklareli	3	-	3	-	28	45	33.7±5.7
Kocaeli	2	2	-	-	16	28	22.0±6.0
Edirne	4	3	1	-	28	32	31.0±1.0
Balıkesir	6	3	2	1	9	128	60.5±34.6
Bursa	5	3	2	-	10	28	21.2±3.8
Yalova	1	1	-	-	38	38	38.0
Toplam	70	30	31	9	6	185	49.4±5.2

Pazarlama

Bölgede örneklenen kooperatiflerin %57'sinde soğuk hava deposu bulunmamakta ya da var olanlar çalışmamaktadır. Bu nedenle, balıklar aynı gün içerisinde satılmak ya da balık hallerine gönderilmek zorundadır. Kooperatiflerin sadece %26'sında sabah saatlerinde mezat yapılmakta, geriye kalan kooperatifler (%74) pazarlama faaliyeti yürütememektedir. Balıkçılar kooperatif üyesi olsun-olmasın genelde kendi balığını kendi pazarlamakta veya doğrudan komisyoncuya vermektedirler. Komisyoncular ise balıkları çoğunlukla İstanbul, Tekirdağ, Bandırma, Çanakkale, İzmir gibi illerin balık hallerine göndermektedir.

Tartışma ve Sonuç

İncelenen kooperatiflerin -biri hariç- tamamı lüfer balıkçılığıyla ilgilenmekte; ancak kooperatif başına üretim miktarları tam olarak bilinmemektedir. Burada su ürünleri konusunda -tüm Türkiye'de olduğu gibi- kayıt tutmamaya bağlı veri eksikliği ile karşılaşmıştır.

Ele alınan kooperatifler üye sayısı bakımından yeterli çoğunluğa ulaşamamış, hemen tamamı bir üst birliğe üye olmamış, zayıf sermayeli, aidatlarını bile düzenli toplayamayan, kooperatif bilincini tam olarak taşımayan üyelerden oluşmuş, teknolojik alt yapısı ve pazarlama faaliyetleri oldukça yetersiz kuruluşlar durumundadır. Çalışmada dikkati çeken bir konu da, üye sayısı bakımından derneklerin kooperatiflerden daha üstün olduğudur. Bunda incelenen derneklerin daha eski kuruluşlar olmaları yanında, evrak tanzimi, sahil güvenlik, sahil sihiye, limanlar, üniversiteler gibi kurumlarla balıkçı adına iyi bir diyalog sağlaması; bazı zorunlu belgeleri (STCW gibi) dernek üyelerine indirimli sağlaması; hatta iyi birer lokale sahip olmaları etkili olabilmektedir.

Demirci (1986), kooperatiften yarar sağlamanın, birlikte hareket etmenin bir sonucu olduğunu; bu yarara ferdi kaynak ve imkânların bir araya toplanmasıyla ulaşıldığını; ortak işletmeler, toplu pazarlık gücü elde edilmesi, aracının kaldırılması, daha kısa pazarlama kanallarına kavuşulmasıyla üstün bir pazarlama durumu ve fiyat denetleme imkânları elde edebileceğini; kooperatiflerin kuracakları soğuk hava depolarının piyasada fiyat istikrarı sağlayacağını ifade etmiştir. Bu durum ele alınan kooperatiflerde henüz tam olarak oluşturulamamıştır. Örneklenen kooperatiflerin çoğu (%74), çıkan balığı pazarlayamamakta, soğuk zincir kuramadıkları için pazarlama işi komisyoncular tarafından yapılmaktadır. Çoğunluğu turizm bölgesinde ve ikinci konutların yoğun olduğu bölgelerde bulunan kooperatifler, mezat yapamama nedenlerini belediyelerin uygun bir mezat yeri göstermemelerine bağlamaktadır.

Lüfer balıkçıları av sahalarındaki yoğun gemi trafiğinden ve bunun yarattığı kirlilikten yakınmakta, özellikle Şarköy bölgesindeki av sahalarını büyük tonajlı petrol gemilerinin demirleme yeri olarak kullandıklarını ve gemi ışıklarının balıkları cezp ettiğini, bu durumun ise avcılıklarını olumsuz yönde etkilediklerini ifade etmektedirler. Kooperatifler, ayrıca yunus popülasyonunun aşırı artışının bölge balıkçılığını tehdit ettiğini de iddia etmektedirler.

Kooperatiflerin üye kompozisyonu ağırlıklı olarak küçük ölçekli balıkçılardan oluşmakta ve bunlar en çok av sahalarını kullanan trol, gırgır ve algarnacılar şikâyet etmektedirler. Bazı kooperatifler ise av sahalarında algarna adı altında kaçak trol çekildiğini, 150 kulaç derinliğinde gırgır ağlarının kullanıldığını, gırgırların güçlü taramalı sonarlar kullandığını ve bunun da lüfer sürülerini dağıttığını öne sürmektedirler.

Tüm bu sorunlardan, bölgoe birlik olumturulamadığı için bir dağınıklığın olduğu, kooperatiflerin sorun çözmede yeterince etkin olamadığı, iyi örgütlenip, yeterince üye temin edemediği vb. nedenlerle pazarını önemli ölçüde kooperatif dışında aracı özel kişi ve kuruluşların etkinliğine bıraktığı anlaşılmaktadır. Kooperatiflerin önceliği olmasına rağmen, kullandıkları barınakları dahi kiralamakta çok başarılı olamamışlar; hâlihazırda kiralanmaya müsait 21 barınaktan ancak 9 adedi (%43) su ürünleri kooperatiflerince kiralanabilmiştir. Anon. (2001), kira geliri elde edemeyen ve aidat toplamakta bile yeterli olmayan kooperatiflerin, gelirlerini arttırabilmesi için belediyeye ait balık hallerinden, kooperatif tarafından verilecek muafiyet belgelerinden alınacak ücretlerden, kayık çekek yerlerinden, ihraç edilen balık gelirlerden vb. belli oranda pay almasının sağlanması gerektiği önerilmiştir. Ünal (2001), Foça'da yürüttüğü çalışmada, kooperatiflere katılımın yetersiz olduğunu, üyeler arasında balıkçı olmayanların da bulunduğunu, balıkçıların kooperatif için fedakârlıkta bulunmaksızın karşılık beklediklerini vurgulamaktadır. Ayrıca balıkçı kooperatifinin ve yerel idari otoritenin yetki, etki ve sorumluluğunun arttırılması gerektiğini belirtmektedir. Knudsen (1998) ise, Türkiye'de balıkçılık kooperatiflerinin sektörde beklenen yeri alamadığını, bunun da çoğunlukla organizasyon eksikliğinden kaynaklandığını ifade etmektedir ve kooperatif organizasyonlarının etkisizliğini nedenlerini; eğitim eksikliği, kültür, aile şirketlerinin fazlalığı, çıkar çatışmaları (küçük ve büyük ölçekli balıkçıların genelde aynı organizasyonda yer almamaları), özel şirketlerin piyasaya hâkimiyeti vb. gibi ana başlıklarda toplamıştır.

Ünal (2004)'a göre, Su Ürünleri Kooperatifleri Merkez Birliğinin kurulması olumlu bir gelişmedir. Yerel birim kooperatiflerin, bölge birliğine, bölge birliğinin de merkez birliğine bağlanması şeklindeki dikey örgütlenmeler Avrupa Birliği (AB) içerisinde mevcuttur. Balıkçıların bu gibi örgütlenmeler vasıtasıyla ürünlerinin pazarlanmasında hatta balıkçılığın yönetiminde daha etkin rol oynamaları mümkün olabilmektedir.

Gerçekten de çalışma sonuçları, örneklenen kooperatiflerin hemen hemen tamamının etkin bir şekilde örgütlenemediğini, dahası 7 adet kooperatifin bile anlaşarak dikey örgütlenmeye geçemediğini, büyük balıkçılıkla genelde bir çatışma halinde olduklarını; pazarlama, eğitim, korumacılık gibi konularda faal olmadıklarını, yeterli kayıt tutmadıklarını göstermektedir. Oysa sürdürülebilir balıkçılık, etkin bir örgütlenme ve balıkçıların yönetiminde daha aktif rol almaları olanaklı kılan kooperatif hareketiyle mümkün olabilecektir.

Kaynakça

Anon. 2001. Fisheries and Fishing Industry (in Turkish). 8. Beş Yıllık

- Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, 142 s.
- Anon. 2004. Fishing Ports in Turkey (in Turkish). TKB-KKGM, Su Ür. Hiz. D. Baş., Ankara, 295 s.
- Arısoy, S. 1974. What should the strategy of activity in Turkish Fishery Co-operatives become? (in Turkish). Balık ve Balıkçılık Dergisi. EBK Gn. Md., İstanbul, 22 (3): 19-22.
- Çıkin, A., A.G. Elbek. 1991. Fishery Co-operatives in Turkey and EU (in Turkish). Eğitiminin 10. yılında Su Ürünleri Sempozyumu. 12-14 Kasım, İzmir, 751 s.
- Demirci, R. 1986. Current Status and Problems of Fishery Co-operatives (in Turkish). Su Ürünleri Sektörünün Bugünkü Durumu ve Sorunları Sempozyumu. 13-14 Ekim, İzmir, 272 s.
- Knudsen, S. 1998. What Role Can Fishermen's co-operatives Play in Turkish Fishery Sector? (in Turkish). E.Ü. Su Ürünleri Dergisi, 15(3-4):315-329.
- OECD, 2002. Country Note on National Fisheries Management Systems-Turkey. <http://www.oecd.org/dataoecd/9/29/34431494.pdf>
- Timur, M., K. Doğan. 2003. A Model Study on the Role of Istanbul Fish Cooperatives at Turkish Fisheries. Tr. J. Marine Sci. 9(1): 69-80.
- Ünal, V. 2001. An Investigation on Socio-Economic Analysis of Foça Fishery and Its Evaluation from the Sustainability Point of View. (in Turkish), Ph.D. Thesis, Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bornova, İzmir.
- Ünal, V., 2004. On Fishery Cooperatives (in Turkish). Balıkçılık Mesleki Eğitim Programı Ders Notları. 12 Mayıs 2004, Mordoğan Belediyesi Mesleki Eğitim Merkezi, İzmir.